МОТИВИ

към проект Инструкция за изменение и допълнение на Инструкция № 8121з-877 от 2021 г. за дисциплината и дисциплинарната практика в Министерството на вътрешните работи

I. Причини, които налагат приемането на инструкцията:

Изменянето и допълването на Инструкция № 8121з-877 от 2021 г. за дисциплината и дисциплинарната практика в МВР (обн. ДВ, бр. 59 от 2023 г.) (Инструкция № 8121з-877 от 2021 г.) ще доведе до въвеждането на единен модел за разглеждане на сигнали за „полицейско насилие“ (при неправомерно използване на физическа сила или помощни средства, на служебни оръжия, взривни вещества, боеприпаси и др,), с оглед изпълнение на препоръките дадени от компетентните европейски органи и недопускане на бъдещи нарушения на Конвенцията за защита правата на човека и основните свободи на Съвета на Европа и осъдителни решения срещу България.

В свои решения срещу България Европейският съд по правата на човека (ЕСПЧ) е намерил нарушения на чл. 2 и чл. 3 (правото на живот и защитата срещу изтезания и нечовешко отношение) от Конвенцията за защита правата на човека и основните свободи („Конвенцията“) поради прекомерна употреба на сила от страна на служители на МВР и неефективното разследване на смъртни случаи или насилие в тази връзка. Тези решения са обединени в групата Великова срещу България (вече Димитров и други срещу България) и тяхното изпълнение е под засиленото наблюдение на Комитета на министрите на Съвета на Европа. Българската държава има задължение да изпълнява тези решения и следва периодично да изпраща актуална информация относно предприетите мерки.

II. Цели, които се поставят с приемането на инструкцията:

1. Със създаването на ал. 4 в чл. 85 от Инструкция № 8121з-877 от 2021 г. се цели въвеждане на задължение за незабавно писмено уведомяване на прокуратурата за жалби за полицейско насилие, получени от МВР.

Вмененото задължение на ръководителите на структурите и звена на МВР ще гарантира своевременното уведомяване на прокуратурата за всяко неправомерно поведение на служители на МВР, което едновременно с това представлява и произшествие – в случаите, при които са причинени смърт или телесни повреди, неправомерно използване на физическа сила или помощни средства, неправомерно използване на служебни оръжия, взривни вещества, боеприпаси и др.

По този начин ще се предостави възможност на прокуратурата своевременно да реагира и при необходимост да проведе наказателно преследване срещу служителите, когато деянието осъществява и състав от НК. Нормата ще елиминира възможността да се неглижират или укриват данни за извършени дисциплинарни нарушения и престъпления от служители на МВР, засягащи съществено правата на гражданите.

2. С промяната на чл. 86, ал. 1 се цели при постъпили сигнали за произшествия, при които са причинени смърт или телесни повреди; неправомерно използване на физическа сила и помощни средства, нарушаване на разпоредбите за използване на служебни оръжия, взривни вещества и/или боеприпаси да се извършва:

- проверка по чл. 205, ал. 2 от ЗМВР при постъпил анонимен сигнал;

- дисциплинарно производство по чл. 207, ал. 1 от ЗМВР в останалите случаи.

Изменението на нормата ще изисква задължително провеждане на дисциплинарно производство за тежко дисциплинарно нарушение, за образуването на което компетентен дисциплинарно наказващ орган е министърът на вътрешните работи или ръководителят на съответната структура на МВР.

3. Със създаването на ал. 5 в чл. 86 се цели създаване на ред за определяне на състава на проверяващата комисия или дисциплинарно разследващият орган.

Въвежда се изискване проверката и дисциплинарното разследване по реда на новата ал. 1 на чл. 86 от инструкцията, да се провеждат от служители от структура, различна от тази, в която работи служителят, извършил нарушението. Не се допуска участие в събирането на доказателства на служители, с които нарушителят работи и така се изключва повлияването върху проверката и производството от създадени личностни и колегиални взаимоотношения.

III. Финансови и други средства, необходими за прилагането на новата уредба:

За приемането на проекта на инструкция за изменение и допълнение на Инструкция № 8121з-877 от 2021 г. за дисциплината и дисциплинарната практика в МВР не са необходими допълнителни разходи/трансфери и други плащания, които да бъдат одобрени по бюджета на Министерството на вътрешните работи за сметка на бюджети по държавния бюджет.

Прилагането на проекта на инструкция ще се изпълнява в рамките на утвърдения бюджет на Министерството на вътрешните работи за съответната година.

Предложеният проект на акт не води до въздействие върху държавния бюджет.

IV. Очаквани резултати от прилагането:

В продължение на повече от две десетилетия Комитета на министрите на Съвета на Европа следи отблизо въпросите, повдигнати от решението по делото *Великова и други подобни случаи*. В процеса на изпълнение на решенията са отчетени няколко значими реформи.

С приемането на настоящия подзаконов нормативния акт ще се подобри организацията на дейността на МВР и постигане по-голяма ефективност при извършване на проверки при постъпили сигнали за полицейско насилие.

Със създаването на ал. 4 в чл. 85 ще се постигне реформа в процеса на изпълнение на решенията на ЕСПЧ чрез въвеждането на задължение за незабавно писмено уведомяване на прокуратурата за настъпили произшествия свързани с „полицейско насилие“, получени в МВР.

Чрез информиране на прокуратурата за настъпили произшествия, получени в МВР, прокурорите ще могат да упражняват независим надзор и да осигуряват събирането на доказателства, особено в ранните етапи на разследването.

Предложените изменения в Инструкцията са в резултат на усилията за подобряване на реда за извършване на проверки и дисциплинарни производства като предложените мерки биха могли да подобрят общата ефективност на дисциплинарните действия.

V. Анализ за съответствие с правото на Европейския съюз:

С проекта не се предвижда въвеждане на европейско законодателство, поради което не следва да се изготвя анализ за съответствие с правото на Европейския съюз и не е приложена таблица за съответствие с европейското право.